

На основі отриманих даних були побудовані гістограми зміни концентрацій забруднюючих речовин для кожного року на 7 контрольних створах спостережень.

Оцінка якості води проводилась за ІЗВ для рибогосподарських ГДК. Аналіз показує, що значення ІЗВ на 7 контрольних створах спостережень знаходились в межах III та IV класів якості, що характеризує води як помірно забруднені та забруднені, а на 1 створі як брудні, що відповідає V класу якості.

Список використаних джерел

1. **Бабій П.** Робота Басейнового управління водних ресурсів річки Рось з поліпшення якості води // Водне господарство України. 2012. Вип. 2. С. 42—45.
2. **Бабій П.** Басейновий принцип управління водних ресурсів басейну річки Рось // Водне господарство України. 2015. Вип. 2. С. 21—26.
3. **Сніжко С.І.** Оцінка та прогнозування якості природних вод / Київ: Ніка Центр, 2001. 196 с.

*Вовкодав Г.М.,
к.х.н., доц.;
Веретельнікова Ю.С.,
магістер
Одеський державний екологічний університет
м. Одеса, Україна*

ЗМІНА ГІДРОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ВОД РІЧКИ РОСЬ В МЕЖАХ КИЇВСЬКОЇ ТА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

Рось одна з найбільших приток річки Дніпро та є правою притокою. Її водозбір розташований майже в центрі України у межах лісостепової зони. Згідно літературних джерел, її довжина становить 346 км, а площа річкового басейну дорівнює 12600 км² [1, 2].

Довжина річки Рось складає 378,3 км, площа басейну – 12616 км² та річка має середній похил 0,55%.

Басейн річки Рось розташований на території чотирьох областей України, а саме Вінницької, де річка бере свій початок, Київську, Черкаську та Житомирську [1, 2].

У Київській області площа водозбору є найбільшою (дві третини від загальної кількості). Значно відрізняється в меншу сторону площа водозбору в межах Черкаської та Вінницької областей. Два ліві притоки річки Рось, Кам'янка і Роставиця, беруть свій початок в Житомирській області, яка за площею водозбору є найменшою [1, 2].

Оцінку якості води проводять на основі системи показників, тому що не існує одного показника, який би зміг охарактеризувати весь комплекс характеристик води [3, 4].

Загалом вода в р. Рось характеризується порівняно невеликим вмістом розчинених солей — близько 400 мг/дм³. Дещо менше їх у верхів'ї річки, дещо більше — у нижній частині. Найкраще це простежується стосовно мінімальних і

середніх значень. Так, невеликою є концентрація сухого залишку поблизу с. Глибичка — в місці водозабору м. Біла Церква. Максимальні виміряні концентрації звичайно в 1,5—2 рази більші за середні.

На відміну від мінералізації води концентрація розчиненого кисню в напрямку до гирла трохи зменшується — ймовірно через забруднення води. Інколи концентрація розчиненого кисню знижується до значень, нижчих за 4 мг/дм³.

Концентрація розчиненого кисню істотно залежить від температури води: найбільших значень вона сягає у січні—квітні, найменших — влітку. Загалом узимку концентрація розчиненого кисню задовільна. Цьому сприяє те, що крижаний покрив на Росі нестійкий. Навіть у холодні зими на річці залишається чимало ділянок, де його немає зовсім. На водозаборі м. Корсунь-Шевченківський порівняно з Білою Церквою

Хімічне споживання кисню (ХСК). Цей показник опосередковано відображає забруднення води органічними сполуками, зокрема тими, що скидаються в Рось разом зі стічними водами. ГДК цього показника — 15,0 мгО/дм³.

Середні значення ХСК у воді річки Рось дорівнюють 30—35 мгО/дм³, що вдвічі більше за ГДК. Водночас максимальні значення можуть перевищувати 100 мгО/дм³. У напрямку до гирла простежується невелике зростання середніх значень і водночас зменшення максимальних

Певні особливості динаміки ХСК спостерігаються і протягом року. Якщо на водозаборі м. Біла Церква цей показник найбільший влітку, то біля м. Корсунь-Шевченківський цей максимум ледь простежується у напрямку до гирла в річковій воді збільшується концентрація сполук азоту, зокрема іона амонію. Інколи річка зазнає істотного забруднення. Передусім це стосується ділянки Росі нижче смт. Стеблів. Тут максимальні виміряні значення у 5—6 разів більші за середні.

Цікавим є внутрішньорічний розподіл концентрації іона амонію. Поблизу водозабору м. Біла Церква спостерігаються достатньо плавні зміни з максимумами у січні та вересні. Концентрації переважно обернено пропорційні водності річки. Крім того, концентрація іона амонію залежить від фази розвитку водної та повітряно-водної рослинності. Збільшення поглинання азоту з настанням тепла спричинює зменшення його концентрації. Біля м. Корсунь-Шевченківський ці закономірності практично не простежуються. Найвища концентрація тут у лютому.

Подібно до іона амонію, вниз за течією підвищується концентрація нітратів, найпомітніше — середня та мінімальна. Водночас максимальні концентрації перевищують середні у кілька разів на більшій частині довжини річки Рось існує чітка закономірність, а саме: великі концентрації нітратів у холодний період року і значно менші — влітку. Основним чинником є вже згадане поглинання біогенних речовин, зокрема нітратів, водною та повітряно-водною рослинністю.

Зростання концентрації вниз за течією простежується і для фосфатів, причому в кілька разів. Якщо у верхній течії середні концентрації становлять

0,17—0,20, то в нижній — 0,6—0,8 мг/дм³. На водозаборі м. Корсунь-Шевченківський вони інколи сягали 6,0—6,8 мг/дм³.

Впродовж року найменші концентрації фосфатів спостерігаються в період водопілля (переважно у квітні), найбільші — влітку (переважно у серпні).

Характеризуючи загалом якість води в річці Рось, можна зробити висновок, що вона погіршується від витoku до гирла.

Список використаних джерел

1. **Бабій П.** Робота Басейнового управління водних ресурсів річки Рось з поліпшення якості води // Водне господарство України. 2012. Вип. 2. С. 42—45.
2. **Бабій П.** Басейновий принцип управління водних ресурсів басейну річки Рось // Водне господарство України. 2015. Вип. 2. С. 21—26.
4. Водна рамкова директива ЄС 2000/60/ Єс. Основні терміни та їх визначення. К., 2006. 240 с.
5. Водний кодекс України // Голос України. 1995. 20 лип. № 133.

*Гамалій І.П.,
к.геогр.н, доц.;
Сіроштан Т.М.,
к.е.н., доц.*

Білоцерківський національний аграрний університет

ЛАНДШАФТНО-ІНЖЕНЕРНЕ УПОРЯДКУВАННЯ СИСТЕМИ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ УРБОГЕОСОЦІОСИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ м. БІЛА ЦЕРКВА)

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) міста Біла Церква представлений дендрологічним парком загальнодержавного значення «Олександрія» Національної академії наук (НАН) України, котрий розташований на північно-західній околиці міста Біла Церква, на висоті 80–106 м над рівнем моря. Це найбільший (297 га) архітектурно оформлений ландшафтний парк в Україні.

Указом Президента України «Про розширення території дендрологічного парку загальнодержавного значення «Олександрія» від 11.06.2008 р. № 538/2008 передбачається розширення території дендрологічного парку загальнодержавного значення «Олександрія» на 108,8 гектара за рахунок земель державної власності (запас) на території Пилипчанської сільської ради Білоцерківського району Київської області (урочище «Голендерня»).

Урочище «Голендерня» – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення, що розміщена на західній околиці Білої Церкви річки Рось. Основним типом садово-паркового ландшафту якого є лісовий, сформований віковими насадження дуба звичайного. Частину насаджень лісового типу садово-паркового ландшафту слід переводити у парковий. Одними з перших мають зазнати реконструкції також виділи, в яких жоден вид рослин не переважає. Це або ділянки деградованої діброви, в якій дуб втратив домінуючу роль, або лісові культури з невдалим добром видів у складних схемах посадок, або ділянки з